

بررسی همبستگی بین پروفایل چربی سرم و هورمون‌های تیروئیدی در اواخر آبستنی شترهای تک‌کوهانه

ژیلا ساجدی^{*}، آرش امیدی^۱، محمد باقر منتظر تربتی^۲، حسین انصاری نیک^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد فیزیولوژی دام، دانشکده کشاورزی، دانشگاه بیرجند

۲- استادیار گروه علوم دامی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه بیرجند

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت و پرورش طیور، دانشکده کشاورزی، دانشگاه بیرجند

* نویسنده مسئول: ژیلا ساجدی، دانشگاه بیرجند، دانشکده کشاورزی، sajedizhila@yahoo.com

چکیده

در این تحقیق از ۱۰ نفر شتر تک‌کوهانه در سه ماه آخر آبستنی در شهرستان زابل استفاده شد. با استفاده از رویه همبستگی پیرسون در نرم افزار SPSS، همبستگی بین هورمون‌های تیروئیدی شامل تیروکسین (T4)، تری‌یدوتایرونین (T3)، تیروکسین آزاد (FT4I)، تری‌یدوتایرونین آزاد (FT3I)، هورمون محرک تیروئید (TSH) و همچنین همبستگی این هورمون‌ها با پروفایل چربی‌های سرم مورد ارزیابی قرار گرفت. در این بررسی همبستگی معنی‌دار قوی بین T4 و FT4 ($r = 0.799; P < 0.01$) و بین T3 و FT3 ($r = 0.69; P < 0.05$) مشاهده شد. همچنین همبستگی منفی TSH با T3 و FT3 و FT4 نیز مشاهده شد. در مورد ارتباط بین هورمون‌های تیروئیدی با میزان پروفایل چربی سرم، با LDL و HDL کلسترول نیز همبستگی مثبت مشاهده گردید که بین T4 و کلسترول تام این همبستگی قابل ملاحظه بود ($r = 0.50$). همچنین تری‌گلیسرید همبستگی مثبت قابل ملاحظه‌ای با FT3 و FT4 و نیز همبستگی منفی با TSH، T3 و T4 نشان داد. همبستگی منفی TSH با FT3، T3 و FT4 نمایان‌گر اثر بازخوراند منفی هورمون‌های تیروئیدی بر میزان ترشح TSH از هیپوفیز است.

واژه‌های کلیدی: هورمون‌های تیروئیدی- پروفایل چربی- شتر تک‌کوهانه

مقدمه

تولید مواد غذایی (گیاهی و دامی) خصوصاً در نواحی گرم و خشک ایران امری دشوار است. لذا در این شرایط راه فائق آمدن بر این مشکلات و رسیدن به خودکفایی غذایی، استفاده بهینه از امکانات خدادادی موجود می‌باشد (۱). از آنجا که بخش اعظم کشور ایران در اکوسیستم خشک قرار گرفته و از بین دام‌ها، شتر تک‌کوهانه به چنین شرایط سخت محیطی برتری داشته و حتی قادر است در شرایط تغذیه دستی نیز با دام‌های پرتولید هم وزن (مانند گاو) رقابت کرده و افزایش وزن روزانه بالایی داشته باشد (۲). بر همین اساس بررسی عوامل مؤثر بر آبستنی این حیوان انجام مطالعات محققین می‌باشد. در حال حاضر پیشرفت‌های جدید در فیزیولوژی غده تیروئید و فراسنجه‌های تأثیرگذار مرتبط با این غده، محققین را به مطالعات و پژوهش در زمینه عملکردهای غده تیروئید در گونه‌های مختلف حیوانات تشویق کرده است. در میان حیوانات اهلی ارتباط لپیدهای سرم با عملکرد هورمون‌های تیروئیدی و همچنین رابطه آنها با تغییرات فیزیولوژیکی بدن حین آبستنی در دام‌های اهلی به ویژه شتر کمتر شناخته شده است. با این وجود عملکردهای مناسب غده تیروئید و فعالیت‌های هورمونی آن برای حفظ راندمان تولیدمثلی در دام‌ها حیاتی گزارش شده است (۱۲). از این رو هدف از این بررسی، ارزیابی میزان همبستگی هورمون‌های تیروئیدی با چربی‌های مهم سرم مانند کلسترول و تری‌گلیسرید در طی دوره آبستنی در شترهای تک‌کوهانه بود.

مواد و روش‌ها